

Referat af møde i arbejdsgruppen for Nyord Enge onsdag den 14. august 2019

Til stede: Søren S., Jørgen, Ole, Tommy, Lars, Holger, Claus, Stig, Uffe og Bjarne samt Søren fra sekretariatet
Ikke tilstede/afbud: Elo, Steen, Clary, Finn, Frede & Ruth, Karin, Lise, Petra, Stig, Søren V., Vibeke, Bente

---

Mødet startede tidligere end planlagt, da gruppen gerne ville have en solrig aften og tid til at få aften-fugle oplevelser med.

1) Sidste nyt

Søren orienterede om sidste nyt fra Græsningslauget Nyord Strandenge, sekretariatet og fra Nyord Enge i øvrigt.

2) Gennemførte arbejder og fortsatte opgaver

Ole fortalte om de opgaver, gruppen har gennemført siden sidste planlægningsmøde:

- Der er afholdt Åbent Hus fire gange i 1. halvår med gode besøgstal. Inklusiv 36 motionscyklister, en rekord på ca. 50 besøgende en af dagene samt 20-26 besøgende på Ørnens Dag. Tak til alle som stillede op.
- Gruppen har lagt nyt net på handicap-rampen ved tårnet. Er der brug for mere her?
- Gruppen har repareret tårnet efter hærværk, og hjulpet til med besigtigelsen med politiet efter Sørens anmeldelse. Der blev lavet reparation på og ved siden af døren, hvor flere store brædder var smadret, og pladen med svaletavlen blev udskiftet. Der er fortsat to plexiglasruder, som er ødelagte. De skal skiftes udefra, hvilket er ret højt (ca. 5 meter), så gruppen er endnu ikke kommet til det. Det er småfarligt at stå helt oppe i den højde på en stige og skifte ruder. Søren afsøger andre muligheder.
- Styningen af popler ultimo februar/marts blev aflyst. Det er flyttet til næste år grundet vejret, som var for dårligt.
- I starten af april blev der stynet træer ved tårnet og fældet flere træer. Gruppen må gerne gå hårdt til dem efter Sørens mening. Det vokser hurtigt op og bliver for tæt og ranglet, så det tager en del af udsigten over engene fra tårnet. Der ligger bunker med afskårne træer og grene derude endnu, og de bliver bare liggende til at give mere liv.
- I slut maj er der slået omkring tårnet.
- Der er stadig en del rynket rose. Gruppen fortsætter indsatsen.
- Der er en del poppelopvækst, som forsat skal rodkæres.
- Slåenbuske er også en hård kamp uden for hegnet (fx omkring tårnet), men gruppen fortsætter.

- I år blev det en sen strandhegnsopsætning. Vi er afhængige af, at mange ting skal falde i hak for, at det kan lade sig gøre. Vandstand, vind og vejr er uforudsigelige størrelser lige til det sidste. Så datoen rykkes ofte flere gange og med kort frist. Søren fastsætter den første tentative dato for såvel nedtagningen som opsætningen. Men med stort forbehold for, at de igen kan ændre sig med kort frist, især grundet vandstanden på dagen. Vandstandsprognoser lader sig desværre kun se to dage frem.

Ad 3) Efterårsnedtagning af strandhegn

Gruppen og Søren vil gerne nå det før efterårsferien, da det ellers bliver en ret så kold og barsk omgang. Afgræsningen skal dog først være færdig i strand- og yderfolde, før hegnet kan tages ned. Søren fastsætter en dato ultimo september/primo oktober og skriver ud, når tiden nærmer sig.

Ad 4) Publikumstæller og tårnets tilstand

- Publikumstæller: batteriboksen skal op i en anden højde. Bjarne efterspørger størrelse på tælleren, på boks og tegninger fra Søren. Så vil han udtænke en løsning, der kan sikre tælleren mod vinteroversvømmelser.
- Tårnets tilstand: gruppen vil meget gerne have, at et nyt tårn har samme højde som det nuværende.

Ad 5) Stormflod

Stormfloden den 2. januar 2019 var meget kraftig. Engene var 100% oversvømmede og vandstanden stod + 150 cm over normal nul vandstand. Denne gang var værre end stormfloderne i 2017, 2016 og 2002. Det var en 100-års hændelse, som betød omfattende skader for ca. 85.000 kr. Engene var så våde, og det tog lang tid før de kunne besigtiges for at dokumentere alle skader. Først i april og efter fire besigtigelser har det været muligt at afdække alle skader. Søren kæmper fortsat med stormrådet om forsikringsdækning. En lang og besværlig sag, som desværre ikke er slut endnu.

Ad 6) Overvågningen i 2018 og 2019 (indtil nu)

- Såvel 2018 som 2019 har været fremragende år med yderligere fremgange for vade- og engfugle på Nyord Enge. Det er nu med sikkerhed Østdanmarks bedste vade- og engfuglelokalitet. Vi mangler dog fortsat mindre, men meget vigtige ændringer, der skal til for at brushøne og stor kobbersnepe (og havterne) går frem. Det arbejder Søren videre med.
- Bjarne oplyste, at Ole Sejer Jakobsen i Vordingborg Kommune, som opsætter skalleslugerkasser med Bjarne, har fået dronekursus. Måske kan vi bruge denne kontakt til dronebesigtigelse eller lærer noget mere om det? Bjarne opfordrede Søren til at kontakte ham. Søren vender idéen i sekretariatet og overvejer.
- De foreløbige tal for Nyords ynglefugleovervågning 2019 er indsat til sidst i referatet. Søren udsender de 2 rapporter for 2019 på mail, når de er færdiggjort.

Ad 7) Status på ATV

ATV-gruppen får desværre ikke brugt ATV'en. Det er fortsat mest Stig Andersen fra Nyord Ø-kød

samt af og til Søren, der benytter den. Det er meget vanskeligt terræn på engene. Både Søren og Stig kører fast fra tid til anden, og trækker sig op med det ny spil, der er monteret på den.

Derfor er der brug for et nyt kursus i brug og kørsel. Søren vil, de næste gange han kommer og har tiden til det, skrive til ATV-gruppen, så de kan blive fortrolige med at køre den. Man glemmer det desuden, hvis man ikke kører den regelmæssigt.

Efter brug skal ATV'en vaskes (ved Hyldevang) og påfyldes benzin. Søren har indkøbt en benzindunk til den. Derudover skal man holde øje med hvor mange timer, man har kørt. Søren viser det gerne igen.

Ad 8) Forslag til ekstra arbejdsopgaver til efteråret/vinteren 2019

- Langs Kirkestien på nordengene og ligeledes langs 'Under grøften', er der et stort behov for omfattende styning og stævning af især popler, men også af pil, ask og anden opvækst, der trænger ind over hegn.

Ole m.fl. tager en besigtigelse og påbegynder arbejdet, men mener også, at opgaven er alt for omfattende. Det er Søren enig i. Der skal meget mere til, flere folk og andre kraftigere maskiner. Søren indkalder ultimo februar/primò marts i det nye år både jægere, Nyord Ø-kød, NST, skovhjælpere og arbejdsgruppe til en dag med flishugger, traktor og det hele.

- Den kritisk invasive art japansk pileurt er observeret tæt ved 'Under grøften'. Det er vigtigt, at de graves op og straffes hårdt, inden de tager overhånd.

Ad 9) Spunsbrædder i enkelte loer på udvalgte steder - foreløbige resultater

Den 8. marts fik Ole, Søren S., Bjarne, Jørgen, Søren fra sekretariatet og Kristian Graubæk fra NST Storstrøm blokeret flere gamle grøfter, der afvander en central stor lo af hensyn til at sikre mere ferskvand til brushøne på en af flere centrale ynglelokaliteter.

Ad 10) Nyt fra Biosphere Møn

Søren fortalte lidt nyt fra Biosphere Møn. De (dvs. Anette Tenberg) er skrappe til at få arrangementer i lokalpressen, og der kan læses mere om, hvad de går og gør på deres hjemmeside: <https://vordingborg.dk/biosfaere-moen/>

Dele af Hyldevang er blevet købt af kommunen, og det er planen stedet skal indgå mere i Biosphere Møns indsats. Fugleværnsfondens direktør er med i Biosphere Møns rådgivende udvalg (advisory board).

Ad 11) Planlægning af arbejdsdage og opgaver:

Ole tager Tommy og Bjarne med ud for at planlægge opgaver.

Ole skriver ud til gruppen vedr. arbejdsdage, som påbegyndes her i efteråret.

Næste planlægningsmøde: **Søren foreslår tirsdag den 21. januar 2020 kl.19 på Stege Bibliotek.**

Ad 12) Åbent Hus - datoer og bemanning

- Åbent Hus den 25. august. Kl. 10-13. Søren S., Bjarne og Karin.
- Åbent Hus den 29. september. Kl. 10-13. Stig, Tommy og Søren V.
- Åbent Hus den 27. oktober. Kl. 10-13. Søren V., Bjarne og Claus.

Ad 13) Eventuelt

- Gruppen ønsker sig en stor kraftig buskrydder med savklinge (vist kaldet "brombærklinge) og tilhørende bæresele
- Gruppen har tænkt sig at gentage forårets succes med et ekstra socialt/selskabsmøde i omkring april næste år. Det er tit en noget kold og blæsende tjans på engene, så det bliver mest til at få noget arbejde overstået og så lidt hurtigt af øen igen. Gruppen arrangere selv hvor og hvornår mm.

Tak for et godt møde og til arbejdsgruppen for dens indsats.

Mvh
Søren

Foreløbige resultater fra AviFauna (Henrik Haaning Nielsens første observationstur) ultimo maj 2019:

Vibe 198 ungevarslende

Rødben 189 par (heraf 50 ungevarslende)

Strandskade 35 par (5 ungevarslende)

Gul vipstjert 31 par

Klyde 102 par (tallet er baseret på antal varslende fugle, der derefter ganges med 0,7).

Stor ynglesucces, mange unger set.

Stor præstekrave 5 par

Knarand 6 par

Skeand 31-35 par

Spidsand 1 par

Atlingand 1 par

Stor kobbersneppe 2 par (2 ungevarslende)

Havterne 8 par

Stormmåge 61 par

Brushane 2 hanner på kampplads. 1 høne set flyve rundt på nordengen. Ingen sikker yngleadfærd (endnu).

Derudover hyggelige observationer af sølvhejre, trækkende hvepsevåge, 4 havørne mm.

Vi afventer fugleovervågningsrapporterne med spænding.